

ARTICLE

Una mirada sincera al bullying des de l'entorn educatiu

Cal anar en compte de no menysvalorar situacions i treballar els patrons de relacions

CORAL REGÍ RODRÍGUEZ

Antiga directora de l'Escola Virolai. Implicada en la transformació educativa

Ens trobem avui en un entorn social més preocupat per etiquetar els problemes que per buscar-hi solució, i això ens ho trobem tant en diagnòstics de síndromes que afecten l'aprenentatge i la salut mental com en problemes relacionals greus.

Tenir un diagnòstic de TDAH o de dislèxia no és un punt final per posar una etiqueta a un infant que justifiqui el seus problemes,

sinó un punt de partida per buscar i aplicar solucions que ajudin a millorar, minimitzar o resoldre algunes de les seves dificultats d'aprenentatge. Ens passa també amb els problemes mentals. Els especialistes ens han alertat de l'abús i del mal ús dels termes, en què els noms d'alguns trastorns passen a utilitzar-se com a qualificatius d'estats d'ànim, com «estar *depre*» o «estar paranoic», minimitzant i traient de context trastorns mentals prou seriosos perquè els trivialitzem.

Això mateix ens passa amb la paraula *bullying* o assetjament escolar: que s'utilitza entre companys o entre adults, fora de context o de manera irònica, tot fent broma entre ells i provocant una menysvaloració del que realment és el *bullying*.

El tema és especialment delicat perquè també, en altres ocasions, es trivialitzen situacions reals de *bullying* i se'ls treu importància girant la cara o menysvalorant la rellevància que té per a la persona que està vivint de manera reiterada unes relacions inadequades de convivència. I això ha passat i passa en contexts de convivència escolar i de lleure, que són entorns en els quals educar en la convivència i el respecte són valors prioritaris.

Ens cal, per tant, des de tot l'entorn educatiu, una reflexió serena sobre el *bullying* i el *ciberbullying*, amb la mirada i l'assessorament de professionals experts, per poder **detectar-los adequadament en els seus inicis** i poder implementar el més aviat possible **actuacions de mediació i reparació** que ajudin els infants i joves afectats, així com també, a nivell comunitari, per poder establir relacions basades en el respecte.

ESCOLTAR, CONTEXTUALITZAR I AJUDAR A RECUPERAR-SE D'UN ASSETJAMENT ESCOLAR

Es pot valorar què és el *bullying* amb criteris objectius, però per sobre de tot cal estar molt alerta als sentiments i percepcions dels qui el pateixen. Quan un infant o un adolescent se sent agredit, menyspreat, ridiculitzat per altres companys, sigui en persona o a les xarxes, cal actuar amb urgència: escoltar-lo, contextualitzar la situació i, per sobre de tot, ajudar-lo a recuperar el seu benestar i a trobar solucions. Hi ha alumnes que

es protegeixen per minimitzar el dolor i fan veure que no els afecta, que no els importen bromes pujades de to, malnoms o marginacions dels companys. I aquí **el paper de l'educador és clau per ajudar-los, per acompanyar-los perquè expressin els veritables sentiments, perquè si no partim del reconeixement del que ens està passant, no podrem avançar cap a una bona solució.**

Ens caldrà treballar aquestes solucions en el context del grup: avançant primer de tot en solucions reparadores per l'alumne agredit i, a partir d'aquí, reconstruir les relacions entre ells basant-se en el respecte i l'afecte. Molts cops haurem de treballar, amb els alumnes implicats, models de bones relacions de convivència. No resoldrem mai un tema de *bullying* a fons si no modifiquem els patrons de relació entre els companys, i això requereix un **treball profund entre tot l'equip d'educadors a l'escola o en el lleure i sempre amb la col·laboració i la coherència de l'entorn familiar.**

Quan no es treballen a fons i amb perseverança els models de relacions entre iguals, ens trobem molts cops amb situacions de rebot en què s'alternen els papers agressors-agredits. Alumnes que agredeixen per no ser agredits o perquè han estat agredits. En aquestes situacions hem posat una tireta sobre el problema, però no hem guarit a fons la veritable qüestió i, mantenint el símil de la ferida, no hem fet salut.

No resoldrem mai un tema de bullying a fons si no modifiquem els patrons de relació entre els companys, i això requereix un treball profund entre tot l'equip d'educadors a l'escola o en el lleure

[click to tweet](#)

Hem de treballar en tots els entorns educatius per **garantir una educació emocional ben fonamentada i seriosa** que no es plantegi de manera etèria i poc concreta, sinó que s'estableixi com una línia educativa prioritària. Una educació que treballi de manera sistemàtica i coherent tant les relacions interpersonals, partint del reconeixement de la singularitat de cadascú i de la valoració positiva de la diferència, com el paper distorsionador de les relacions interpersonals que afavoreix el suposat i fals

anonimat en les xarxes socials.

Cal també posar sobre la taula un tema greu i que molt cops volem obviar: la coherència i l'exemplaritat de tots els educadors és determinant, ja no en el treball del *bullying* a l'aula sinó especialment per establir bons models relacionals. Alguns comentaris sorneguers o ridiculitzants fets per part dels educadors (mestres, entrenadors, famílies), de vegades irònics o sarcàstics, poden actuar de model, legitimant unes relacions abusives entre companys.

I què passa **quan les relacions es deteriorenen a les xarxes**, molts cops ferint el que més mal fa a l'adolescent –la seva imatge– mitjançant les diverses xarxes socials de vídeos i fotos? Aquí les agressions poden ser d'un *bullying* directe o indirecte. Molts cops no va directament contra una persona, però afecta els que no estan en el cercle. Quan no es posen *likes* als vídeos o fotos d'un company, quan es penjen fotos en què surt algú posant d'alguna manera que tan sols es pot fer amb unes condicions físiques excepcionals, quan es fan comentaris excloents que tan sols entenen els iniciats. Això també és *bullying* i molts cops encara provoca més dolor a les persones afectades.

I tot això va més enllà de les parets de l'aula, o del que passa a l'entorn familiar o de lleure dels joves. Això és un problema que ens afecta a tots, és la cara B de l'Educació 360° i la que ens cal prioritzar i afrontar, sense buscar culpables i treballant tots a l'una, com una tribu que educa de manera coherent i anteposant per davant de tot el benestar dels infants i el fet d'ajudar-los a créixer també amb eines de relació i convivència.

Cal anar al fons del problema per poder resoldre'l i ens caldrà un treball de reconstrucció i, molts cops, de bona construcció de l'autoestima de totes les persones afectades i de replantejament de cap a peus dels models de relacions.

Hem de donar espais d'escolta als infants i joves, hem d'establir les condicions per deixar-los parlar, han de trobar-se en contextos de confiança per poder demanar ajuda, tenir adults propers per poder verbalitzar les seves pors... I aquí ens cal atendre tots els alumnes, els agredits prioritàriament però també els agressors, perquè avançar en unes relacions d'afecte i de respecte, d'entendre la diferència, de valorar a l'altre i

preocupar-me del seu benestar és determinant per construir entre tots una societat real i virtual més respectuosa i empàtica.

He après alguna cosa amb aquest contingut

- ☐ Sí
- ☐ No

Següent >